Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 75 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 19, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 19-го КВІТНЯ 1997 р. Ч. 75 РІК CIV.

Два депутати-соціялісти побили П. Мовчана

Київ. — Депутат Павло Мовчан опинився 16-го квітня в медичній частині Верховної Ради після того, як два депутати-соціялісти побили його за необережну заяву, повідомила УНІАР.

„Перебуваючи у нетверезому стані, народні депутати Володимир Марченко і Наталя Вітренко підстерегли в коридорі і напали на народного депутата України П. Мовчана, збили його на підлогу і жорстоко били ногами, вигукуючи образливі слова", — сказано в заяві фракції „Рух за народ, за Україну", до якої належить П. Мовчан.

Представник охорони Верховної Ради, не назвавши свого імені, сказав, що голову „Просвіти" П. Мовчана „ били жорстоко" і що він „давно не бачив, щоб так били". „Мовчан навіть не відбивався, він упав і лише захищався", — зазначив охоронець. Охорона втрутилася, але не відразу, бо побоювалася порушити депутатську недоторканість.

Згідно з УНІАР, формальним приводом для нападу на П. Мовчана послужили його слова під час виступу, адресовані заступникові голови Прогресивної Соціялістичної Партії В. Марченкові: „Не треба плутати власну дружину із товаришами по партії". Спостерігачі вважають, що П. Мовчан мав на увазі Наталю Вітренко, яка є головою ПСП.

Після бійки Н. Вітренко заявила журналістам, що „все було правильно, на образу треба відповідати саме так".

Вимагаючи від генерального прокурора ретельного розслідування, фракція „Рух за народ, за Україну", назвала цей випадок кримінальним злочином, „який можна кваліфікувати щонайменше як злісне хуліганство та умисне нанесення тілесних пошкоджень". Виступаючи в парляменті, члени фракції закликали всіх депутатів, „ хто цінує людську гідність, засудити цей ганебний вчинок".

На пропозицію голови Верховної Ради Олександра Мороза парлямент дав доручення Комісії з питань правильника, депутатської етики та забезпечення діяльности народних депутатів з'ясувати всі обставини бійки і внести проєкт рішення на розгляд Верховної Ради.

„Цей інцидент — ганьба для Верховної Ради, оскільки йдеться не про окремих депутатів, а про Верховну Раду в цілому", — сказав О. Мороз.

Партії вимагають негайного ухвалення бюджету

Київ. — Ряд українських партій закликали Верховну Раду і її голову Олександра Мороза якнайскорше прийняти бюджет на 1997 рік, повідомила 13-го квітня УНІАР.

Ліберальна, Аграрна, Демократична, Народно-Демократична партії і „Міжрегіональний блок реформ" стверджують у своїй заяві з 11-го квітня, що соціяльно-економічна ситуація, яка склалася у зв'язку з неприйняттям бюджету, „є критичною і загрожує українській державності".

„Неприйняття бюджету веде до значного ускладнення діяльности виконавчої влади, загрожує дезорганізації економічного життя суспільства і непередбачуваних соціяльних наслідків", — сказано у зверненні.

Як відомо, Верховна Рада вже три місяці зволікає з прийняттям бюджету, який відкрив би двері багатомільйонно-воному кредитові від Міжнародного валютного фонду. Президент Леонід Кучма в березні звинувачував у цьому також прем'єра Павла Лазаренка, якого підтримує парлямент. Деякі спостерігачі пов'язують затримку з бюджетом на новій податковій основі з підприємницькою діяльністю прем'єра, зокрема на газовому ринку України. П. Лазаренко начебто захищає інтереси великих підприємців, які не хочуть платити податків, що мають вступити в дію з прийняттям нового бюджету.

На початку квітня, протестуючи проти зволікання з прийняттям бюджету, зрезигнував міністер з питань економічної реформи В. Пинзеник. Крім того, західні аналітики застерегли, що поганий стан у впровадженні реформ може змусити ЗСА скасувати певну допомогу Україні.

Дискутували на тему влади та опозиції

Київ (УНІАР). — Політичне об'єднання "Молода Україна" та Український Фонд Підтримки Реформ провели "круглий стіл" на тему "Влада і опозиція". У дискусії взяли участь народні депутати України Сергій Соболєв (голова депутатської групи "Реформи"), Іван Заєць (фракція НРУ), депутат Київської Міської Ради, голова об'єднання "Молода Україна" Олесь Доній, політологи М. Погребінський (Центр політичних досліджень та конфліктології), О. Гарань (газета "День"), С. Грабовський (центр "Рейтинг"), С. Моругін (Фонд Підтримки Національної Безпеки України), В. Кулик, В. Чепінога (політичне об'єднання "Молода Україна"). Мета проведення "круглого стола", другого з цієї серії, полягає у вияснення поняття та суті сучасної опозиції в Україні.

Під час обговорення було визначено, що побудова опозиції, більш того, опозиції конструктивної, на сьогоднішньому етапі розвитку суспільно-політичних відносин в Україні неможлива, переважно з тієї причини, що існує кілька "центрів прийняття рішень".

Під час дискусії були названі такі "центри": Верховна Рада на чолі з Олександром Морозом, Кабінет Міністрів – з Павлом Лазаренком, Адміністрація Президента – з Леонідом Кучмою.

Завершуючи дискусію, учасники "круглого стола" наголосили на неможливості постання демократичної правної держави та громадянського суспільства без розбудови системної опозиції.

Про результати "круглого стола" буде зроблене та видане аналітичне дослідження.

Визначено дату приїзду В. Черномирдіна до Києва

Київ. — Прем'єр-міністер Росії Віктор Черномирдін відвідає 28-го травня Україну з метою підготови візити президента Бориса Єльцина до Києва у червні, повідомило 17-го квітня агентство Ройтерс.

За словами речника Президента України, широкомаштабний договір між Україною і Росією, який має бути підписаний під час візити Б. Єльцина, ще не має назви, але він буде „всеохоплюючим політичним домовленням".

Як відомо, Б. Єльцин за останні два роки щонайменше шість разів скасовував свою поїздку до Києва, покликаючись на те, що ще не вирішені пи-тання поділу Чорноморсь-кої фльоти. Минулого мі-сяця він погодився винести поділ фльоти за рамки до-гопору між двома краї-нами.

Речник Л. Кучми сказав, що приїзд російського президента залежатиме від результатів дводенної візити В. Черномирдіна, однак додав, що „Єльцин пообіцяв приїхати на початку червня".

Дату приїзду В. Черномирдіна підтвердив також інший представник Адміністрації Президента України.

В. Огризко скритикував імперську політику Росії

Київ. — Керівник управління зовнішньої політики Адміністрації Президента України Володимир Огризко звинуватив Москву в цілеспрямованому нарощуванні напружения в її відносинах з Україною та іншими країнами СНД, повідомила 16-го квітня УНІАР.

Виступаючи на пресконференції, В. Огризко піддав критиці недавнє парляментарне слухання в Державній думі про політику Росії щодо „співвітчизників", які, за визначенням російських депутатів, є „піддані Російської імперії, РСФСР, СССР, що добровільно виїхали чи в'їхали за певних обставин за межі Російської Федерації, незалежно від національних ознак, мови, віросповідання тощо". За його словами, під час слухання зазначалося, що Росія використовуватиме фактор „співвітчизників" у розбудові відносин з країнами, де вони меншкають.

„До цього переліку варто було б додати ще ветеранів Кримської війни [1853-56 роки] і Куликовської битви [1380 рік], тоді документ набув би ознак завершености", — пожартував В. Огризко, додавши, що законопроєкт засвідчує справжнє ставлення Росії до колишніх совєтських республік.

В. Огризко також скритикував заяви окремих міністрів, що „не вміщуються в рамки добросусідських відносин між сусідніми країнами".

Як відомо, російський міністер з питань зв'язків з країнами СНД Іван Тюлєєв сказав нещодавно, що в Україні проводиться ворожа політика щодо російської мови. За його словами, мовлення в українських засобах масової інформації російською мовою ведеться лише 10 хвилин на добу. Перший заступник міністра закордонних справ України Антон Бутейко назвав цю заяву сміхотворною.

В. Огризко також торкнувся створення російсько-білоруського союзу, зауваживши, що це бажання російського і білоруського народів. „Але на сьогодні союзу як такого немає: немає нової країни, єдиної грошової й податкової системи, немає тих атрибутів, які би говорили про існування однієї країни, є лише пляни й наміри", — сказав він.

За його словами, Україна не збирається брати участь у наддержавних структурах, функціонування яких суперечило б національним інтересам і обмежувало б суверенітет України.

Л. Кучма накладе вето на резиґнацію А. Демиденка

Київ. — Президент Леонід Кучма накладе вето на рішення кримського парляменту щодо звільнення прем'єра Аркадія Демиденка і звернеться до Конституційного суду з проханням розсудити чи кримські депутати мали право його звільнити, повідомив 17-го квітня "ОМРІ Дейлі Дайджест", покликаючись на керівника Адміністрації Президента Євгена Кушнарьова.

Проголосивши свій намір вдатися до вета, Л. Кучма непрямо став у конфронтацію зі своїм колишнім політичним союзником Анатолієм Франчуком, якого Верховна Рада Криму призначила прем'єром замість А. Демиденка. Як відомо, син А. Франчука є жонатий з дочкою Л. Кучми.

А. Франчук зберігав льояльність Києву під час свого попереднього перебування на посту прем'єра Криму в 1995 році.

Л. Кучма також підписав 16-го квітня указ, заборонивши створення так званих громадянських організацій в Криму, які є, за його словами, неконституційними.

Ухвалили законопроєкт про мінімальну пенсію

Київ (УНІАР). — На засіданні Верховної Ради України 11-го квітня депутати розглядали проєкт закону України про внесення змін до статтей 19 і 64 закону України "Професійне забезпечення". Цей законопроєкт виробив і вніс до Верховної Ради депутат, заступник голови фракції "Соціяльно-ринковий вибір" Леонід Анісімов. Народні депутати ухвалили проєкт закону в першому його читанні у парляменті.

Згідно з законопроєктом, мінімальний розмір пенсії за віком встановлюється у розмірі вартісної величини межі забезпечености, який визначається відповідно до закону України про межу малозабезпечености. Сьогодні цей розмір в Україні дорівнює 70 гривням 90 копійкам.

В Англії не всі хочуть европейської інтеґрації

Лондон. — Гостра криза під час теперішньої передвиборчої кампанії виникла в рядах правлячої консервативної партії.

У вівторок, 16-го квітня, двоє членів уряду відійшли від його офіційної лінії щодо плянованої валютної інтеграції в межах Европейського союзу. Міністер охорони здоров'я Джан Горам і міністер освіти Джеймс Пейс відверто заявили, що вони категорично проти заміни фунтів стерлінгів на єдину европейську валюту, в той час як кабінет міністрів на чолі з Джаном Мейджором займає в цьому питанні протилежне становище.

Виступаючи на пресовій конференції в лондонському бюрі консерватистів, прем'єр Дж. Мейджор енергійно обстоював свою політику і назвав відмову від европейської інтеграції „божевіллям". Разом з тим Дж. Мейджор признав, що запровадження єдиної европейської валюти в „невідповідних умовах" стало б для Великобританії „економічною катастрофою". Більше того, керівник англійського уряду сказав, що коли єдина валюта приведе до централізованої контролі над внутрішнім оподаткуванням і над видатковими статтями бюджету, то краще буде стриматися від неї.

Очевидно, саме тому Дж. Мейджор не хотів прислухатися до поради звільнити тих двох опозиційних міністрів. Однак, з другого боку, він запевнив, що продовжуватиме переговори про єдину европейську валюту, але буде виходити з інтересів Великобританії в цілому, а не з політичних інтересів Консервативної партії.

С. Мілошевіч не здається

Београд, Сербія. — Всупереч своїм опонентам і на здивування інших, сербський президент Слободян Мілошевіч, переборовши багато перешкод, знову появився на політичному горизонті країни, як особистість, що все таки й далі користується значною популярністю. Після того, як він був вибитий зі своєї політичної рутини щоденними протестаційними страйками політичної опозиції впродовж кількох місяців С. Мілошевіч з більшою обережністю взявся за відновлення свого та своєї партії політичного престижу. Він найперше відсунув від себе тих, що в скрутні для нього дні не виказалися льояльними та новими призначеннями нагородив тих, які від нього не відцуралися.

Треба підкреслити і те, що він використав міжусобиці опозиції, котра відразу після здобуття перемоги у багатьох більших містах країни не знайшла спільної мови і розпочала внутрішню боротьбу. Користуючись замішанням серед своїх критиків, С. Мілошевіч вирішив кандидувати на президента Югославії, котра тепер складається з Сербії та Чорногорії. Хоч це становище є в більшості тільки церемоніяльним, то дехто уважає, що він і на цьому становищі потрапить зберегти свої політичні впливи, якщо буде обраний федеральним парляментом де переважають його однопартійці з Соціялістичної партії.

Тільки тепер, як С. Мілошевіч знову виринув на політичному горизонті, громадськість країни здала собі справу з того, що опозиція не мала відповідних провідників, які були б готовими змагати до демократичної Югославії.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ДИСКРИМІНАЦІЯ ВІЛЬНИХ ПРОФСПІЛОК

КИЇВ. — Голова Вільної профспілки працівників київського метрополітену (ВППКМ) Віктор Дітковський 11-го квітня розпочав голодівку протесту проти дискримінації членів профспілки. Він голодує на робочому місці в дарницькому електротранспортному депо Києва. За інформацією Українського інституту трудових досліджень, приводом до цього стали дії адміністрації метрополітену, яка перешкоджає створенню вільних профспілкових організацій на підприємствах. А вже створені профспілки відчувають потужну протидію з боку адміністративного апарату, який намагається їх зліквідувати. Вільні профспілки, як альтернатива державним профспілкам, стають все реальнішою силою, що захищає інтереси працівників в умовах диктату працедавця. Саме така ситуація склалася у Київському метрополітені: спроби дискредитації голови профспілки, залякування членів очолюваної ним організації, позбавлення їх соціяльних гарантій, іншого роду утиски з боку адміністрації метрополітену. В. Дітковський вимагає припинення дискримінації проти членів профспілки.

ЗАТВЕРДЖЕНО МІНІМАЛЬНУ ПЕНСІЮ

КИЇВ. — Верховна Рада України 11-го квітня затвердила зміни до закону про пенсійне забезпечення. Змінено абзац 3-ій статті 19-ої цього закону. Раніше в цьому положенні було сказано,"мінімальний розмір пенсії за віком встановлюється в розмірі мінімального споживчого бюджету, який визначається Кабінетом Міністрів України". Мінімальний споживчий бюджет на сьогодні дорівнює 280 гривень. В новій редакції 3-ій абзац 19-ої статті звучить так: "Мінімальний розмір пенсії за віком встановлюється у розмірі вартісної величини межі забезпечености, що визначається відповідно до закону України про межу малозабезпечености". Сьогодні межа малозабезпечености встановлена на рівні 70 гривень і 90 копійок, а мінімальна пенсія громадян все ще зберігається на рівні 34 гривні.

НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

КИЇВ. — Міністер юстиції України Сергій Головатий повідомив, що Президент Леонід Кучма підписав указ про національну програму боротьби з корупцією, відому під назвою "Чисті руки". Згідно з указом всі державні службовці до 1-го жовтня 1997 року мають пройти спеціяльну атестацію щодо порушення законів, зв'язків зі злочинними групами та особами. До 1-го серпня має бути перевірено виконання закону про боротьбу з корупцією. Президент України доручив також перевірити доцільність наділення митних і міліційних підрозділів та державних службовців правом надавати послуги фізичним і юридичним особам.

ДНІПРОВІ ВОДИ ЗРОШУВАТИМУТЬ ПОЛЯ КРИМУ

КИЇВ. — У Міністерстві Сільського Господарства України відбулася спільна нарада міністерства та Державного комітету водного господарства Автономної Республіки Крим. Основною темою обговорення була готовість кримського водного господарства та господарств-споживачів води до прийняття дніпрової води для зрошування полів. Подача дніпрової води з другої половини квітня здійснюватиметься через Північно-кримський канал. Випробувальна подача води була 13-го квітня, а з 25-го квітня розпочинається регулярна подача дніпрової води господарствам автономії.

ЯПОНЦІ ХОЧУТЬ СТВОРИТИ В УКРАЇНІ ВІЛЬНУ ЕКОНОМІЧНУ ЗОНУ

КИЇВ. — Тут відбулася зустріч голови Національного агентства реконструкції і розвитку Романа Шпека з заступником директора Японського інституту розвитку Шоїчі Кобаяші та заступником голови японської корпорації "Сумітомо" Тошіо Гарада. Гості повідомили, що корпорація "Сумітомо" зацікавлена взяти участь у створенні промислової вільної економічної зони в Україні. Керівники корпорації уже звернулися до Европейського банку реконструкції і розвитку та до Міжнародної фінансової корпорації з пропозиціями взяти участь у цьому проєкті.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНСТРУКТОР ОТРИМАВ РОСІЙСЬКУ НАГОРОДУ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ. — У День Космонавтики, 12-го квітня, російський амбасадор в Україні Юрій Дубінін, за дорученням президента Росії Бориса Єльцина, вручив Орден дружби генеральному конструкторові, директорові конструкторського бюра "Південне" С. Конюхову. Конструктора нагороджено за великий внесок у розвиток ракетно-космічної техніки та за зміцнення дружби і співробітництва між народами Росії та України.

У СВІТІ

ІДУЧИ НА ОФІЦІЙНІ ВІДВІДИНИ до Німеччини та переговори з канцлером Гельмутом Колем у середу, 16-го квітня, російський президент Борис Єльцин вирішив взяти з собою та повернути декілька мистецьких творів, що їх совєтські війська пограбували під час Другої світової війни. Цей крок, що його тільки „символічним" назвав сам Б. Єльцин розізлив багатьох росіян, які уважають награбовані мистецтво і документи зі столиць Европи своєю платою за їхні жертви і втрати у згаданій війні. Досі, інші союзники вже давно повернули всі пам'ятки своєї перемоги окремим країнам, але Росія завжди любить присвоювати надбання інших народів за свою культуру.

АМЕРИКАНСЬКІ ТА КОРЕЙСЬКІ офіційні чинники повідомили, що скликана в середу, 17-го квітня, у Ню Йорку конференція про замирення між обидвома Кореями досягла деяких успіхів. Вона була скликана, щоб почути формальну відповідь Північної Кореї на тому рік подану ЗСА та Південною Кореєю пропозицію на розмови чотирьох — ЗСА, Китаю та обидвох Корей про замінення перемир'я Корейської війни договором миру. Медлин Олбрайт, секретар Державного департаменту, думає, що цим разом можуть бути позитивні висліди, такі ж сподівання має також і представник Південної Кореї.

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 16-ГО КВІТНЯ, асистенти спікера Палати Репрезентантів Нюта Гінгріча повідомили, що він вирішив позичити гроші щоб заплатити кару у сумі 300,000 дол. , котру на нього накладено минулого січня за етичні переступлення. Досі справа заплати цієї кари була під знаком питання, бо вирішувалося чи платити її з фондів зібраних на передвиборчу кампанію, чи створити окремий фонд і звернутися до прихильників допомогти заплатити наложену кару. Рішення заплатити кару особисто, на думку аналітиків є позитивним політичним рішенням республіканського конгресмена з Джорджії Н. Гінгріча. Гроші йому позичив колишній кандидат на президента сен. Боб Дол.

НАЙНОВІШІ НАУКОВІ ДОСЛІДИ вказують, що пісні молочні продукти додані до харчування багатого на овочі та городину впливають на зменшення високого тиску крови та значно і драстично зменшують можливість серцевих недуг і крововиливу у мозку. Ці досліди опубліковані у престижевому Медичному журналі Нової Англії підказують, що харчування багате на названі три групи харчів є більш корисним, як харчування базоване тільки на овочах і городині. Науковці твердять, що широке застосування такого харчування може зменшити на 15 відсотків серцеві захворіння та майже 27 відсотків крововиливів у мозку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Непорозуміння на „культурному" ґрунті

За чотири місяці цього року кілька дипломатів з СНД, кинувши тінь на решту своїх колеґ, здобули репутацію небезпечних водіїв-п'яниць і активізували дискусії про рамки застосування дипломатичного імунітету, який звільняє представників чужоземних урядів від судової відповідальности у країні, де вони служать.

Як відомо, в січні представник амбасади Грузії в ЗСА Ґеорґу Махарадзе під впливом алькоголю спричинив у Вашінґтоні автокатастрофу, в якій загинула 16-річна дівчина. Президент Грузії у відповідь на заклик Державного департаменту ЗСА позбавив Ґ. Махарадзе дипломатичного імунітету і 21-го липня колишній дипломат має стати перед судом.

3-го квітня поліція зупинила авто другого секретаря і віцеконсула російської амбасади Вадіма Салєєва у зв'язку з тим, що він в нетверезому стані перевищив швидкість і змінював смуги, нехтуючи безпекою руху.

10-го квітня другий секретар амбасади Киргизстану Еркін Атабеков, теж під впливом алькоголю, скерував свій автомобіль на запарковане авто, яке в свою чергу вдарило інше авто. Ніхто не постраждав.

12-го квітня дружина українського дипломата Олеся Яроцька в стані сп'яніння спричинила випадок, в якому пошкоджено три авта.

Державний департамент зажадав позбавлення дипломатичного імунітету цих осіб, а обговорення, яке розгорілося в засобах масової інформації, винесло на поверхню історію чи не всієї дипломатії. Однак в дискусії не враховано, що дані випадки можуть бути викликані звичайним непорозумінням на базі культури. Якби американці усвідомили це, то, можливо, не були б такі суворі до дипломатів, які просто ще „не призвичаїлися" до нового середовища. Адже в ЗСА практикується багатокультурність.

Справа в тому, що деякі представники урядів нових держав автоматично переносять на американський ґрунт поняття, які пустили глибоке коріння у їхніх країнах. Однак в ЗСА трохи інший клімат і „саджепці" не приймаються. В результаті виникає конфлікт.

Першим „садженцем" є „стара добра" традиція випити, яка на території колишнього СССР є часом не тільки „деревом пізнання добра і зла", але й „деревом життя" (повсякденного). Другий „садженець" — це безкарність і зневага до будь-яких законів і правил, причиною чого є корумпованість урядових установ в країнах колишнього Союзу.

Про те, що в країнах колишнього Союзу не вважають вживання алькоголю аж таким великим переступом, як в ЗСА, свідчать слова міністра закордонних справ України Геннадія Удовенка, який назвав вимоги американської сторони позбавити О. Яроцьку дипломатичного імунітету надмірною реакцією. Під час візити до Мінська, він сказав, що нічого немає страшного в тому, що жінка дипломата напідпитку сідає за кермо автомобіля. Адже, за його словами, в Києві подібні випадки з дипломатами стаються щодня, однак Україна не оголошує про це на ввесь світ.

Про сприйняття колишніми совєтськими громадянами алькоголю своєрідною частиною культури свідчать також слова української олімпійської чемпіонки з фігурної їзди на льоду Оксани Баюл. Переживши в січні автомобільний випадок, спричинений теж внаслідок вживання алькоголю, вона заявила в одному інтерв'ю: „Я ж росіянка, то чому б не випити?"

До того ж недієвість законів і загальна корупція владних і правоохоронних органів на території колишнього СССР створила атмосферу безкарности і зневаги до будь-яких правил. Високопоставлені чиновники, порушуючи закони в своїх країнах, в багатьох випадках можуть відкупитися з допомогою хабаря. Цю психологію деякі дипломати з країн колишнього Союзу, очевидно, переносять до країн, в яких служать. Їдучи автом з дипломатичним номером по вулицях Вашінґтона представник уряду якоїсь з таких країн, очевидно, вважає, що поліція не має права його зачепити, а якщо зачепить, то все покриє його дипломатичний імунітет.

Оцінка цих випадків з точки зору багатокультурности може допомогти Державному департаментові зрозуміти мотиви поведінки дипломатів. Однак більшу користь така оцінка принесе урядам нових держав і, зокрема України. Вони мусять підбирати для праці в інших країнах дипломатів, які менш болісно призвичаюються до нових обставин і не є такі консервативні в дотриманні совєтських „культурних" традицій.

Петро Грицак

ЯК ДІЙШЛО ДО АКЦІЇ „ВІСЛА"

1101 рік тому мадяри прийшли на Паннонську низовину. А яких 60 років пізніше їх розбито над річкою Лєх, а провідників усіх повішено — за розбої та нечувані на той час насильства над автохтонним населенням. Аґресивні напади мадярів, одначе, не припинялися, спеціяльно проти їхнього нового сусіда — Галицько-Волинської держави, де мадяри знайшли собі гідного союзника („братанків") — поляків. У 1340 році король Казимир „Великий" несподівано нападає на Галичину, грабує Львів, але по році мусить ганебно відступити, заключивши, під присягою, „вічний мир" із представником Галичини Д. Детьком. Але знов, невдовзі діставши від Папи звільнення як від присяги ніби „єретикам", починає Казимир разом із мадярами, а потім з новими союзниками, литовцями, нову аґресію, що кінчається у 1387 році остаточним здобуттям Галичини.

Так починається майже 600-літня польська займанщина західніх земель України (з певною перервою на австрійську окупацію). Мимо того, аж десь до 1947 року межа української етнографічної території майже не змінилася, тобто аж до часу акції „Вісла", коли під закидом співпраці із УПА виселено із корінних українських земель, в найбільш брутальний спосіб, понад 150,000 осіб вглиб Польщі. До того часу маси поляків та українців якось потрапляли жити, на побутовому рівні, без жодних більших зударів. Це, мабуть, можна пояснити неохотою українців до асиміляції: поляки казали „впертий як русин", а також були вони „мудрі по шкоді", бо пам'ятали, як у минулому такі спроби кінчалися. Відомо також, що польські маси довгі роки себе не ідентифікували із загальною шляхетською верхівкою.

Це все, однак, різко змінилося із приходом ідей т. зв. „народової демократії", (ендеків), політичного ніґілізму та поширювання систематичної ненависти до всього непольського. Це поєднувалося із поширенням синдрому „мучеництва", віри, що польський народ — це ніби „Ісус Христос між народами", та що дійсно існує якийсь польський „месіянізм". Це, доведене аж до пересади, допроваджує остаточно до ненависти між народами, до масових рухів взаємного винищування, врешті-решт — до акції „Вісла" у відношенню до українців. Та ситуація тільки загострилася із появою в 1886 році книжки Г. Сєнкєвіча „Огнєм і Мєчем", що відверто закликала до фізичного винищення усіх українців і яка до нинішнього дня залишається настільною книжкою всіх поляків. Цей твір — садомазохістичний варіянт історії польсько-українських взаємин XVII ст., за Хмельниччини, що викликає таку реакцію невтрального обсерватора: жодний інший модерний народ не показує такої наявної охоти до аґресії та варварського нищення своїх противників. Це без найменшого почування встиду перед культурним світом та елементарної пристойности: українські козаки в Г. Сєнкєвіча не говорять, а верещать, ричать, ревуть і виють, це „дич, зірвана із ланцюга, жадна крови й убивства". Польська Річ Посполита дуже помилялася, каже Г. Сєнкєвіч, коли замість їх поголовного винищення, виявила супроти козаків „милосердя без меж і міри", й плете дальше тим подібні теревені, що мали попросту якийсь неймовірний, магнетичний вплив на польські маси, замість викликати огиду.

Так відтворено страшні пристрасті і хвилю взаємної ненависти після 250 років забуття тих подій із XVII ст., які поляки чомусь прийняли із гідним кращої справи ентузіязмом. Коли міністер освіти Р. П. Єнджейовіч в 1935 році зняв згаданий роман Г. Сєнкєвіча із статусу обов'язкової шкільної лектури, то відразу став об'єктом шалених атак з боку ендецької преси. Сьогодні з неменшою затятістю ціла плеяда нових авторів працює в тому напрямку, застосовуючи новітні засоби впливу на маси. Тут навіть заклики до самого президента України, Верховної Ради та духовенства й решти українського народу „стати на коліна" та просити прощення в поляків. Деякі

(Закінчення на стор. 3)

Оксана Максимишин, с. Гоглочі, Тернопільська обл.

ПІД КРИЛО ЗМІЦНІЛЕ Й ТЕПЛЕ

Цей твір присвячується тим, кого воєнне лихоліття зірвало, як беззахисні квіточки, з рідної землі і занесло в далеку Німеччину, а потім розкидало по всьому світі.

Земляки! Дорогі мої земляки! Горе вас по світі рознесло, розсіяло, розвіяло та не схилило, бо думками й серцем ви завжди линули у рідне село, де трави у росах, де квітів розмай, де тихий літній ранок приніс і сльози, і печаль. Грім війни, як дикий звір у піднебессі заревів. І розлючені кати повезли вас в дірявих вагонах у невідомі світи. А матері так плакали, голосили, ридали, що небо і земля здригались. Тяжкий хрест страждання й гіркої розлуки несли враз посивілі матері і ви, крок за кроком, сльозами й потом умиваючись, на Голготу йшли. А кати сміялись, Бога не боялись, на тяжкі роботи гнали, їсти не давали.

О доле, доля, гіркая і злая, чому не всіх повернула до рідного краю. Одна мати щастям осяяна — сина чи дочку-голубку з доріг далеких зустрічала, обнімала, цілувала, де посадить не знала. А інша... Інша все життя свого чекала-виглядала, пекучу гіркоту ковтала та кінчиком хустки сльози витирала. Тільки листи з чужої сторони їй відрадою були. А роки, як птахи, відлітали в невідому даль, забирали все з собою, залишали лише печаль.

В молитвах матері просили щастя для синів, які свої гніздечка звили в далекій чужині. Та так з молитвою на устах самотніми журавками і відійшли за межу життя. В останню дорогу їх сусіди спорядили, свічки засвітили, небо дощиком сплакнуло, а синівського поцілунку на руках не було. І тільки дзвони голосили, ридали, тужили, бо не зросив син сльозами холодну могилу, бо колючий дріт кордонів загородив дорогу до рідних порогів.

Але настав благословенний час і воскресла Україна, під крило зміцніле, тепле запросила нині вас, щоб цілунком ви припали до рідної землі і набралися від неї сили, мужністю скріпили серця зболені свої, щоб квітами могли вștелити батьківські могили і крізь сльози й біль пекучий над ними говорили, говорили про те, як тяжко в світі жити без батьківської опіки.

В цей день прекрасний, світлий, ясний Господь душі ваших матерів із раю відпустив, щоб над припорошеними сивиною головами дочок і синів тихо витали — чи здорові і чи стежки юності впізнали, по яких колись ходили босими ногами, щоби запитали і пташкою або метеликом з поверненням привітали.

Вони вас просять не тужити, а радість у серця впустити й Богу щиро помолитись за те, що ласку всім послав і без жертв, без крови й бою світлу волю Україні дарував. Тож пиймо щастя до дна, дзвінко співаймо, любов'ю серця зігріваймо і Всевишньому хвалу воздаймо за країни пишний цвіт, за те, що через стільки літ ви на рідну матінку-землю ступили й росинки втіхи медової спили.

Веселімось разом нині, бо відкрились двері волі й світлом наповнені скрині, будьмо мудрі і єдині в нашій славній Україні.

Анатолій Гороховський

Міцніють крила України

(Розмова з генеральним представником компанії „Авіялінії України" в ЗСА Миколою Кравцем)

III

Запитуй — відповідаємо

З наближенням літніх перевезень до редакції надійшло чимало листів, автори яких просять відповісти на запитання, пов'язані з їхніми майбутніми подорожами. М. Кравець дав згоду відповісти читачам на ті проблеми, які їх хвилюють.

— Отже, перше запитання, яке найчастіше зустрічається в читацьких листах: коли передбачається поновити прямі полети з Чикаґо до Львова?

— Питання дуже слушне. Змушений визнати, що припинення полетів на цьому напрямку та до Вашінґтону було нашою помилкою. До прийняття цього рішення спонукало кілька причин, основна з яких полягає в тому, що вказані вище рейси були дефіцитовими. Наші літаки потребують багато пального, а воно, як відомо, коштує дорого. Моє особисте бажання полягає в тому, щоб якнайшвидше поновити рейси до Львова. Першим кроком у вирішенні цієї проблеми могло б стати продовження торонтського рейсу до Чикаґо.

А покищо американські компанії, про які я згадував раніше, погодилися за низькі ціни привезти пасажирів до Ню Йорку, де вони пересідатимуть у наш літак.

— Виходить, що ви тепер не можете сказати, коли поновиться нормальний рух літаків до Львова?

— На жаль, не можу. В даний час введено в розклад третій рейс, він здійснюється з Ню Йорку до Львова. Сподіваюсь, що влітку почне курсувати ще один літак. На зворотньому шляху зі Львова до Америки пасажири пройдуть на місці митну та прикордонну контролю, здадуть свій баґаж, а до Києва їх повезе спеціяльний літак. В столиці їм треба лише пересісти в літак, який полетить в Америку.

— Цікавляться люди, скільки коштуватиме квиток, скажімо, до Львова чи Києва?

— Відповісти на це запитання не просто, адже їх вартість постійно міняється. Можу лише сказати, що вони найвигідніші в порівнянні з іншими компаніями, які здійснюють полети в Україну.

— Чи передбачено введення в цьому році літнього розкладу руху літаків?

— Він вже складений. Щотижня з Ню Йорку буде здійснюватися два рейси до столиці України, а крім того, в середу передбачено полет до Львова. Зі Львова літак прибуватиме до Ню Йорку о 7-ій год. вечора, а відправлятиметься в 9-ій год.

Розкладом передбачено також зручний час прибуття лайнера до Львова, десь в 11-ій год., а після годинної перерви він продовжить полет до Києва.

— Читачів цікавить, чи буде збільшено вагу вантажу, який має право перевозити пасажир?

— Ні, норма залишається попередньою, а саме — 50 фунтів на людину. А коли отримаємо нові літаки, то зможемо збільшити вагу до 70 фунтів. Мої спостереження свідчать, що нині пасажири в силу різних причин, в тому числі і митних, беруть з собою менше валіз, тому можу припустити, що керівництво компанії збільшить вагу до 70 фунтів.

— А тепер зупинимося на проблемі квитків, маю на увазі термін їх тривалости, можливість зміни дати від'їзду та інші.

— Наші квитки не тільки найбільш привабливі, але й діють протягом року. Якщо пасажир змушений змінити дату від'їзду, то досі ми брали за цю послугу 25 дол., а тепер думаємо відмовитися від цієї доплати. А якщо в силу різних причин людина не може скористатися квитком, то в такому разі вона втрачає лише 50 дол.

— І, нарешті, останне запитання. Як вивчається думки пасажирів про якість обслуговування, як враховується їхні пропозиції?

— Вважаю, що тепер без соціологічних досліджень не можна обійтися, адже це своєрідний барометр, до якого слід уважно придивлятися. Ми практикуємо проведення анкетувань, в яких просимо дати оцінку праці стюардес, стану літака. Окрім того, одержуємо чимало листів, в яких люди дякують нам за добру обслугу. З вашого дозволу наведу кілька рядків з листа українця з Каліфорнії:

„Мене з дружиною було запрошено до Івано-Франківського на конґрес фотографів. Летіли з Ню Йорку вісім з половиною годин. Літак був надзвичайно чистий, обслуга приємна, з гарною українською мовою, харчування і напої першорядні. І аж надто багато їх. Ми вже шостий раз летіли в Україну різними літаками, але це була найбільш приємна і легка подорож, яка дала нам добрі почуття".

Таких листів ми одержуємо чимало, хоча в окремих з них є критичні зауваження і цінні пропозиції. Користуючись нагодою, хотів би з вашого дозволу звернутися до читачів — наших майбутніх пасажирів — з коротким словом:

— Наша компанія, як і інші, дорожить честю і гідністю своєї країни. Можу вас запевнити, що робимо все від нас залежне, щоб у літаках були створені найкращі умови, і в цьому кожен з вас зможе переконатися, коли скористується нашими послугами. Отож, сподіваємося, що всі українці стануть нашими гостями і не будуть вірити різним чуткам, які намагаються принизити якості обслуги.

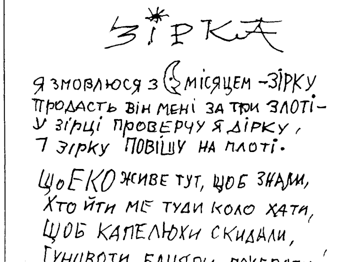
В багатотисячному колективі компанії працюють висококфаліфіковані спеціялісти своєї справи, які утримують літаки у належному стані. Це кожного разу засвідчують американські контролери, які слідкують за станом наших літаків.

Запрошуємо вас, шановні читачі, на наші літаки, впевнений, що не пошкодуєте. За інформаціями звертайтесь телефоном: в Ню Йорку — (718) 632-6909, (718) 656-9896, 1-800-857-2463; у Чикаґо — (312) 640-0222. Наші працівники розмовляють українською мовою.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про зірку ЕКО

Якось недавно довголітня товаришка праці принесла мені цікаву знахідку, число місячника „Лис Микита", що вийшло у світ рівно десять років тому, у квітні 1987 року. Дивний це випадок, але саме у тому числі опубліковане поважне і достовірне повідомлення Міжнародної реєстрації зірок про надання імени Едварда (ЕКА) Козака одній зі зірок, що мерехтить собі у сузір'ї Пса. Таке „високе" іменування сталося завдяки старанням вісьмох „звеличниць" нашого ЕКА в Дітройті, пер вже статечні дами з Дітройту, що у 85-річчя ЕКА впали на таку ідею і тим вписали у вічність зірку ЕКА. Вона ж світить і буде завжди світити там, у просторах космосу, нагадуючи усім майбутнім поколінням однаково ясно та радісно, що вона — зірка ЕКА, того сміхуна, що у кожній несподіваній життєвій ситуації знаходив гумор та іскристий оптимізм. Як цікаво, що у 30-их роках саме з-під його пера вийшов вірш про зірку, яка допоможе, щоб його не забували:

Львів, 1930-котрогось року

що в цей спосіб хотіли відзначити 85-річчя головного редактора „Лиса Микити", знаменитого гумориста і мистця Е. Козака.

З яким зворушенням читаємо тепер їхній вірш п. з. „Нашій З", оглядаємо копію диплому про зірку ЕКА, як пророчо звучить вірш ЕКА, написаний ним ще у 1930 році у Львові, про те, як він купив зірку „за три злоті"...

А на обкладинці з-перед десяти років — безмежжя космосу, на ньому простягнений лис і велика зірка з написом „ЕКО".

Гай, гай, скільки то часу минуло від того квітня 1987 року... Десять років, здавалося б, це не такий великий проміжок часу, а все ж скільки в ньому сталося подій, сумних і радісних, скільки ми втратили безповоротно вартісних людей, про яких вже встигли забути, хоча обіцяли „вічную пам'ять" до скону.

Не стало вже героя нашої розповіді ЕКА, що відійшов п'ять років тому, не стало його друзів, що уміли разом із ним сміятися незлобливо з усіх проявів нашого життя та вбирати все у дотепну форму на сторінках „Лиса Микити". Не стало також із відходом ЕКА цього унікального гумористичного журналу, якому, на жаль, ніщо не дорівнює.

Цікаве, чи згадують свою „зірку" ті наші тепер вже статечні дами з Дітройту... Щойно п'ять років минає від того дня, як ЕКО написав свої останні рядки до „Лиса Микити", а чи скидає ще хтось сьогодні капелюха перед його пам'яттю і зіркою, чи знають сьогоднішні мешканці Львова про свого славного громадянина-сміхуна?

Ледве чи знають і чи його згадують так у Львові, як у місті його довгого замешкання — Дітройті. Може, треба нам усім шукати за зіркою в річницю його відходу та в день народження там, „від місяця направо, там бо блистить твоя зоря весело і яскраво", (як писали перед 10-ти роками) бо вона, хоча блищатиме назавжди, у ці два дні, коли ЕКО прийшов на світ та відійшов з нього, буде особливо ясна, бо тоді напевно хитруючий Лис Микита „напуцовує" зірку, щоби горіла яскраво і щоб кожен міг її знайти у просторі.

Якщо вам пощастить знайти зірку „ЕКО" і побачите, що світло її спалахує яскравими імпульсами, то знайте, що редакція „Лиса Микити" перенеслася туди і „еріяни" читають чергове число і сміються, бо славний Гриць Зозуля їздить часами на міжпланетні гостинні виступи, як колись.

Може, варто у львівських мріях сягнути від гомеричного сміху у космічний?

О-КА

Вісті з Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді

Подаємо нашій спільноті деякі інформації про дальший розвиток наших найстарших культурних інституцій — Музею і Бібліотеки в Стемфорді, Конн. Цього року Український Музей в Стемфорді входить в 64-ий рік свого існування та служби українській громаді на терені Америки та понад п'ять років українській спільноті по обидвох сторонах океану. Відколи Україна стала незалежною державою, багато вчених і загалом відвідувачів з України мають змогу оглядати цінні скарби української культури, які зберігаються в Українському Музеї, Архіві і Бібліотеці в Стемфорді.

Заложив ці інституції бл. п. Митрополит Константин Богачевський ще в 1933 році, номінуючи першого директора о. Лева Чапельського. Два роки тривала підготова у влаштуванні експонатів та збирання книжок і часописів, з яких деякі стали дійсними „білими круками" наших збірок (як наприклад „Зоря Галицька" з 1848 р. та Універсал гетьмана Мазепи з 1704 р.). Офіційно Музей був відкритий для відвідувачів в 1935 році. Треба з прикрістю ствердити, що деякі несумлінні особи безправно забрали два цінні Універсали: гетьманів Мазепи і Скоропадського. Про їхнє існування в Музею маємо фотокопії в публікації з нагоди 900-ліття проголошення Ярославом Мудрим Пречистої Діви Марії Царицею України та 100-літтям „Русалки Дністрової". З тої теж нагоди засновник Українського Музею і Бібліотеки Владика Константин Богачевський писав: „З вірою в дальшу поміч Божу, опіку Пречистої Діви Марії покровительки нашої Вищої Школи і надією на солідарну характерну підтримку цілого українського католицького Загалу Духовенства і Вірних, передаємо дві нові культурні національні установи: Музей і Бібліотеку на вжиток і добро нашого народу з привітом і побажанням зросту і розвою".

Отець Лев Чапельський доложив багато праці для розвою Музею. В 1936 році він їздив у Галичину, де придбав багато експонатів для Музею, як скульптуру Сергія Литвиненка та деякі з Національного Музею від д-ра Свенціцького та від д-ра Ярослава Пастернака з копій Музею Наукового Товариства Шевченка. Коли Л. Чапельський був змушений обняти душпастирські обов'язки, в Музею працювали: проф. Микола Чубатий, Марія Клачко і Віра Шпікула. З огляду на брак приміщення для студентів коледжу св. Василя Великого, частина музейних кімнат була відраджена для студентів коледжу. З побудовою нового приміщення для коледжу, Владика Йосиф Шмондюк вирішив відновити Музей і на директора Музею призначив д-ра Василя Ленцика 1964 р., який займає той пост до теперішнього часу.

З приходом на єпископа Стемфорду Владики Василя Лостена 1977 року, почався новий етап у розвої Музею і Бібліотеки. Розуміючи вагу того роду інституцій, Владика Василь Лостен, сам любитель українського мистецтва, не жалує ні труду, ні гроша, щоб по змозі якнайбільш придбати цінних мистецьких творів для збірок Музею, а також радо закуповує цінні книжки для музейної бібліотеки. Треба з приємністю ствердити, що багато наших громадян, які мають часом цінні мистецькі твори чи книжки, часто дарують їх для Музею чи Бібліотеки в Стемфорді. Останніми роками ми одержали цінну збірку мистецьких творів і колекції панства Щербанюків. Перед смертю пок. Ірина Щербанюк передала на руки д-ра Ленцика велику збірку образів пензля видатних наших мистців (68 картин).

Великим нашим меценатом є також д-р Климент Рогозинський, який передав до нашого Музею велику колекцію молитвенників та ікон Пресвятої Богородиці.

Великими добродіями нашого Музею були панство Залуцькі, які щедро піддержували Музей фінансово та передавали до Бібліотеки Музею цінні видання, як, наприклад, велику книгу „З Української Старовини", видання „Сучасности" та „Літературну Україну". На жаль, минулого року д-р Залуцький перейшов до вічности, залишивши по собі світлу пам'ять щирого прихильника нашої культури.

Завдяки старанням д-ра Богдана Сарачинського зі Стемфорду, наш музей одержав прецінну колекцію писанок, яку виконав його рідний брат пок. д-р Данило Сарачинський, лікар з Бриджпорту, Конн. Писанки передала дружина д-ра Данила, Марія.

Ми одержуємо також мистецькі твори від наших мистців, як від Стефанії Бернардин, яка передала до Музею свої картини, та бібліотеку, а мистець Тарас Шумилович передав цілий ряд своїх картин до Музею. З Вашінгтону передав свої картини д-р Іларіон Калиневич, а також зі своєї збірки передав картини мистця Смольського (три картини). Ці образи привіз до Музею Теодор Царик, директор Школи Українознавства, при нагоді відвідин Музею зі Школою Українознавства з Вашінгтону. Ми одержуємо також все від часу книжки до Бібліотеки від колишнього упівця Миколи Вайди, який, як любитель книжок, по прочитанню передає їх до музейної бібліотеки. Останньо ми одержали від Дмитра Ференца зі Стемфорду дуже цінне видання „Літопис руський за Іпатським списком", який переклав на українську мову Леонід Махновець. Це видання вийшло у 1989 році в Києві у Видавництві „Дніпро".

З нагоди 25-ліття архиєрейства Владики Василя Лостена, опікуна Музею і Бібліотеки, інж. Сумик передав Владиці для Музею картини Архипенка.

Минулої осени відвідали Музей дві шкільні прогульки: Школа Українознавства з Нюарку, Н. Дж. та з Вашінгтону під проводом директора Теодора Царика.

Ми дуже рекомендуємо, щоб наша молодь відвідувала наші культурні установи в Стемфорді, бо тут є нагода побачити наші культурні надбання, яких молодь поза Україною ніде не побачить. Травень і червень найкраще надаються на такі культурні екскурсії, або вересень і жовтень, після літніх вакацій.

Всім нашим добродіям за їхню допомогу для Музею щире українське „Спасибі!". Запрошуємо шановних відвідувачів, яких радо будемо вітати — куратор Музею Любов Волинець і директор д-р Василь Ленцик.

д-р Василь Ленцик
директор

Українська прімадонна Марія Ґулеґіна на телевізії

(Т. Т.– Ю). В середу, 23-го квітня, о 8 год. вечора, на 13-му каналі (PBS) можна буде подивляти спів, гру та красу найбільшої сучасної української сопраністки Марії Гулеґіної. Метрополітальним Ансамблем буде передано досконала опера У. Джордано з часів французької революції "Андреа Шеньє".

В головних ролях виступлять "король" тенорів Лючіяно Паваротті в ролі поета Шеньє і Марія Гулеґіна в ролі французької аристократки Магдалини де Куані.

Ця опера відкривала минулорічний сезон театру, де ціни вступу були 1,350 і 200 дол. Глядачі телевізії зможуть самі ствердити, що успіх української співачки був помітніший, як Паваротті, цежбо засвідчували густіщі та голосніші оплески захопленої публіки.

Появився гербівник міст України

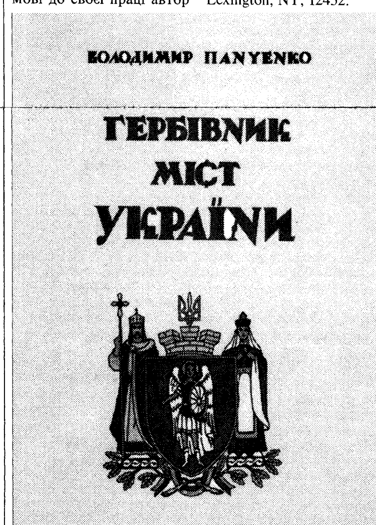
Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. К.). — У Видавництві Мар'яна Коця появилося нове унікальне видання під назвою „Гербівник міст України" пера Володимира Панченка.

Збірник, який вперше за багато десятиліть подає інформації про старовинні герби понад 300 міст і містечок усіх регіонів України і містить відомості про їхнє виникнення та функціонування на 168 сторінках тексту та 26 сторінках кольорових гербових знаків, є призначений в першу чергу для науковців, студентів, але й всіх шанувальників рідної старовини.

У текстах в окремих розділах обговорюється постання та розвиток міської геральдики України, герби міст України та поодиноких областей, міста України, які мали історичні герби, старовинні та сучасні назви міст України і на кінці подається реєстр фігур вжитих у гербах міст України. У передмові до своєї праці автор згадує, що перед 30 роками в часописі „Український Історик", який появляється в ЗСА, була замітка, про українського науковця Романа Климкевича, який готував видати гербівник міст України. На жаль, доля не дозволила йому завершити свій задум і щойно тепер В. Панченко опрацював такий гербівник та завдяки допомозі ряду науковців, яким він дякує, а передусім великому зрозумінні для важливості цієї праці у М. Коця, ця книжка побачила світ у його видавництві.

Ця унікальна праця заповнила ще одну прогалину в нашій історії.

Видання у твердій обкладинці із гербом України на ньому та з поясненням, що виходить у Музеї Гетьманства, Східноєвропейського Дослідного Інституту ім. В. К. Липинського, можна купити за 25 дол., замовляючи його у М. Коця під адресою: M. Kots, P. O. Box 33, Lexington, NY, 12452.

Тривожна вістка з України

Звертаються за допомогою чи порадою батьки хлопчика Віталія, який проживає в Україні в місті Дрогобичі, Львівської області.

„Шукаємо допомоги чи поради в лікарів-неврохірургів серед української громади в ЗСА чи Канаді. Наш хлопчик Віталій 1980 року народження. Коли йому було три і півроку попав під машину, дістав тяжке черепно-мозкове поранення та був оперований від вдавленого заломання. Тепер йому 16 років. Після заломання черепа і крововиливу утворилися сціпи в головному мозку, скупчується рідина, травма прогресує. В даний час жаліється на сильні болі голови, коли засипляє дістає невеликі судороги. Чи підлягає його діягноза лікуванню, або чи необхідна операція? Чи є таке лікарство, щоб розрідити сціпи? І якщо є, то як його дістати?

Люди добрі, якщо хтось знає, чи може порадити як допомогти нашій дитині, який так вірить в своє виздоровлення, просимо відгукнутися на адресу: Україна, 293720, Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Грушевського 72, кв. 24, Мойк Віталій.

З великим терпінням чекаємо поради чи допомоги.

З великою повагою до українських лікарів ЗСА і Канади звертаються батьки хлопчика Віталія.

ПОДЯКА

Українсько-Американським Ветеранам

Ми, головний лікар 3-ої міської поліклініки міста Івано-Франківського Олексій Стасюк і голова Всеукраїнського Братства УПА Михайло Зеленчук, складаємо щиру подяку Головній управі Українсько-Американських Ветеранів і всім службам та особам, які організували, оплатили і відправили велику медичну допомогу в трьох вантажах, яку ми отримали в лютому цього року. Це, передовсім, медикаменти — 32 позиції, медичний інвентар — 46 позицій та дещо з одягу.

Все це прийнято і задокументовано комісією у складі дев'яти відповідальних осіб з медичної та митної державної служби і громадської організації Братства УПА. Документи в цій справі висилаємо окремо на адресу Юліяна Гельбіга.

Вся ця допомога має для нас велике значення у цей важкий для молодої української держави час. Лікарняні ліжка (52) та інший медичний інвентар, а також лікарства, розподіляються в міські лікарні з урахуванням потреб кожної з них.

Особливо щиро дякують інваліди, які не можуть ходити і отримали інвалідні візочки, милиці, різні опори до ходження. Це для них неоціненний скарб, бо мають змогу під'їхати до віконечка і побачити світ Божий та сонечко в буквальному розумінні. Всі їхні подяки також вишлемо жертводавцям.

Дякуємо вам, друзі-ветерани, дякуємо, добрі люди, за вашу ласкаву пожертву, за вашу велику і так дуже потрібну допомогу, яку присилаєте у нашу окрадену Україну.

Нехай Господь дарує вам небесну благодать, нехай зміцнює здоров'я та посилає щастя у ваші родини за вашу доброту, за ваше розуміння і незабуття своїх братів і сестер на далекій батьківщині — Україні.

Щасти вам Боже! Христос Воскрес!

ПЕРЕМОЖЕНИЙ КАНДИДАТ у президентських виборах 1996 року, тому майже шість місяців, Роберт Дол знову зявився на публічному горизонті. Виступаючи перед професорами і студентами Гарвардського університету, він сказав, що його політичні дні закінчилися, але він все ж таки ще має надію закватирувати у Білому Домі та з цим почав пропагувати кандидатуру своєї дружини Елізабет Генфорд-Дол, як майбутнього кандидата у президентських виборах 2000 року. Він без вагання підкреслював політичні та громадські заслуги своєї дружини, включно з її дворазовим членством у державному кабінеті та теперішнім президентством Американського червоного хреста.

Чому „реґенсбуржці" знову з'їжджаються...

Чергова, вже дев'ята, товариська зустріч „регенсбуржців" відбудеться на Союзівці 22 — 26-го червня ц. р.

Чому ми ще з'їжджаємося, якщо вже два роки тому відзначили 50-ліття заснування Регенсбурзького табору й нашої школи, якщо вже більшість колишніх жителів Оселі (в тому числі й наших виховників і батьків) перейшли в засвіти, коли й наші ряди так немилосердно прорідли, коли те півстоліття важким тягарем лягло на плечі більшости з нас? Та просто тому, що спомин давно зав'язаної дружби, неповторних спільно прожитих років у тих унікальних обставинах, спомин юности і сантимент до неї є ще живими в наших душах і є сильнішими від життєвих будьнів. Це — та нитка, що єднає, оживляє і „омолоджує" нас.

Моттом цьогорічного з'їзду є вшанування виховників та відзначення 50-ліття матури 1947 р. і Світового пластового джемборі у Франції. Ролю виховників не можна переоцінити. Це з їхнім впливом ми пішли в життя, і не раз за їхнім дороговказом ішли у важких хвилинах, або й стали собою... Виховники — це, в першу чергу, наші батьки („де, що були б ми без них у той злові́сний час" — каже Богдан М.), вчителі, священики, пластові й сумівські провідники, культурні діячі (поети, письменники, артисти і т. п.), члени таборового проводу. Всі вони причинилися до нашого фізичного й духовного росту, залишили якийсь слід у наших душах. Одних пам'ятаємо більше, інших — менше, а про декого й взагалі не знали в той час. Та всім їм належаться наші поклін і вдячність... Віримо, що матуранти 1947 року внесуть свою частку до програми.

Перше повоєнне Світове пластове джемборі у Франції влітку 1947 року має настільки відношення до Регенсбурзького табору, що три юнаки із славного гуртка „Лев" без офіційного запрошення, дозволу й документів, озброївшись лише пластовими одностроями, капелюхами і юнацьким завзяттям, з різними пригодами, перейшовши нелегально німецько-французький кордон, взяли в тому джемборі участь.

Найбільше притягуючою силою регенсбурзьких зустрічей є їх своєрідна атмосфера, почуття віднайдення чогось дорогого й призабутого, може, навіть, свого колишнього „я". Словом, це, до певної міри, зустрічі „на калиновім мості".

Цікаво, що на кожному з'їзді є хтось, що приїжджає вперше, і майже всі вони підпадають під чар тієї атмосфери (хіба би трапилася дійсно якась ультрастатечна чи прагматична душа)...

На кожному з'їзді з болем серця згадуємо новоспочилих друзів, які ще так недавно були з нами. Ось тільки в останньому році відійшли від нас Микола Кавка-Мамай, Іван Полатайко, Зенко Баб'юк, Влодко Косоноцький... А скільки перед тим, так дуже-дуже передчасно... Дійсно: „Заскоро, заскоро осінь до нас прийшла..."

Так, щораз менше нас. І щораз сумніше робиться на серці. І щораз важче зібратися на зустріч. Але приїдьмо — поки ми ще тут... Вік робить своє, і вже не можна відтворити романтики і життєрадісности раніших з'їздів, але життєвий досвід дає нам змогу повніше оцінити нашу дружбу і прив'язаність, нашу пам'ять до минулого, нашу пошану до всіх, які те минуле зробили незабутнім...

Людмила Ярко-Почтар

Українських дітей — до українських літніх таборів!

Як дійшло...

(Закінчення зі стор. 2)

автори чомусь спеціяльно закидають українським духівникам, що вони ніби святили серпи, щоб ними краще різати поляків! Цікаво, що одна книжка того роду навіть появилася оригінально в Канаді в українській мові, а тепер (вже в польському перекладі) є вона місцевою владою роздавана в початкових школах знаного з недобрих польсько-українських взаємин міста Перемишля. Це згідно із „Українським Словом", що виходить у Варшаві. Між іншим, ці проблеми в цікавий спосіб дискутує А. Семенюк у недавно виданій книжці „На тему українсько-польських відносин". Автор хоче від себе на кінці додати, що таких темпераментних нападів і обвинувачень супроти українського народу аж ніяк не можна забувати, оцінюючи наслідки акції „Вісла". Бажаним було б, щоб тим зацікавився сам український Уряд та ООН. Варто також згадати, що у цивілізованих країнах, наприклад, Німеччині, Франції, Канаді та інших, усі загальні звернення до публіки, які заключають до етнічної чи расової ненависти, є поставлені поза законом і караються в'язницею для авторів того роду літератури. В Польщі саме така література, у відношенню до українців, сьогодні процвітає.

Новий „поправлений" англомовний переклад роману Г. Сєнкевича „Огнем і Мечем" появився недавно знов в Америці, що поляки гордо проголосили, без найменших викидів сумління чи почування встиду — показувати чужинцям ментальність людей XVII ст., на порозі до століття XXI.

Ділимося сумною вісткою, що 15-го квітня 1997 р. відійшла у вічність наша найдорожча МАМА і БАБЦЯ

бл. п.
МИРОСЛАВА (ПЕТРИШАК) ЗАЛУЦЬКА

ПОХОРОННІ відправи відбудуться у вівторок 22-го квітня 1997 р. о год. 11:00 ранку на цвинтарі Cedar Hill Cemetery Suitland, Md.

Відвідини і відправи в похоронному заведенні Hines & Rinaldi 4800 New Hampshire Ave., Silver Spring, Md. не відбудуться.

В глибокому смутку:
сини — д-р ІГОР з родиною
— д-р МИРОН з родиною

Замість квітів просимо складати пожертви на Фонд Дітей Чорнобиля (CCRF)

В ТРЕТЮ СУМНУ БОЛЮЧУ І НЕЗАБУТНЮ РІЧНИЦЮ відходу у вічність нашого найдорожчого МУЖА ТАТА і ДІДУСЯ

бл. п.
ОРЕСТА КЛОСА

будуть відслужені Служби Божі в церквах
св. Юра в Ню Йорку о год. 6:30 рано;
св. Николая у Ботервліт Н. Й. о год. 8-ій рано;
св. Поліни в Болтон Лендінг о год. 5-ій вечер
в Ґлен Ков о год. 7:30 рано.

Просимо родину і знайомих згадати покійного у своїх молитвах

дружина — МАРІЙКА
з синами і внуками

Вічна їй пам'ять!

В ПЕРШУ СКОРБОТНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого дорогого БРАТА

св. п.
інж. ЯРОСЛАВА ГЛАДКОГО

пластуна-сен. „Чорноморця"
довголітнього члена
Верховного Пластового Проводу,

будуть відправлені поминальні СЛУЖБИ БОЖІ у вівторок, 22-го квітня 1997 р.

в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. о год. 7:45 ранку;
в церкві Успення Пречистої Діви Марії в Маямі, Фла.

Просимо помянути покійного Яра у своїх молитвах.

Сестра — ІРЕНА
брат — ВОЛОДИМИР з дружиною
— ЛІДОЮ і сином АДРІЯНОМ

ДО АЛБАНІЇ МИНУЛОГО ВІВТІРКА, 15-го квітня, прибув перший контингент із 6,000 міжнародного військового корпусу зорганізованого із восьмох европейських країн. Цих перших 1,200 французьких, італійських і еспанських вояків прибули до портового міста Дуррес, де їх радісно привітав албанський прем'єр-міністер Башкім Фіно. Прибуття цих вояків під командуванням Італії є відповіддю Европи на останні небезпечні події на її південносхідних окраїнах. На зорганізованні цієї міжнародної військової частини для збереження спокою в Албанії наполягала Італія.

Про гуртки плекання української мови

Одною з ділянок, якою займається Українська Світова Спілка Професійних Учителів (УССПУ) — це організування Гуртків Плекання Української Мови (ГПУМ). Наперед подаємо деякі поради, як заснувати такий гурток.

В першій мірі, започаткування повинно вийти від когось з учителів, членів або майбутніх членів УССПУ. Найкраще, щоб були заанґажовані вчителі української мови і літератури (хоч не виключатимемо і вчителів інших предметів навчання) — щирі українці, яким залежить на розвиткові рідної мови. Такий учитель веде розмови про заснування ГПУМ з охочими і люблячими свій український народ дітьми. Розмови мусять переконувати в доцільності ГПУМ. Молодь повинна бути заохочена, підбадьорена і запалена до заснування такого гуртка. Молоді люди мають відчути, що вони роблять важне і велике діло не тільки для себе, але й для всього українського народу. Рятувати рідну мову — це, гейби, рятувати життя людини, яка знаходиться у великій небезпеці. А це велике і почесне діло. Рятувати рідну українську мову — це рятувати цілий український народ від загибелі. А це шляхотне, почесне і дуже потрібне діло. І молоді люди стають борцями, гарними одиницями, зірками в своєму народі.

Коли вже є згода бодай 5-ти осіб, тоді обирають голову, заступника голови, писаря, скарбника і одного вільного члена. Такий гурток, під керівництвом учителя, опікунів і після прийняття „обіцянки" та одержання ленти ГПУМ, затверджує управа УССПУ даної школи чи місцевости. Цей гурток може збільшувати число свого членства і також допомагати у зорганізуванні подібних гуртків при інших школах, щоб охопити якнайбільше української молоді. Такі гуртки між собою спілкуються.

Українська людина, яка має велике почуття відповідальности за долю свого народу, відчуває потребу збереження своєї мови. Без своєї рідної мови людина не є повноцінною. Рідну мову не можна заміняти за чужу. Чужу мову вивчається для різних потреб, а рідна має бути завжди на першому місці.

Що означає плекати рідну мову? Всім відомо, що плекати означає — доглядати.

А як плекати-доглядати мову? Наука доказує, що чим старша мова, тим краща. А наша українська мова може похвалитися тисячоліттями. Енциклопедія Бріта́ніка підтверджує, що й англійська мова походить від української. За тисячоліття українська мова вишліфувалась і збагатилась. Її потрібно відповідно вживати і плекати. Крім вивчення граматики слід вивчати українські пісні, діставши їх від своїх бабусь і дідусів, і співати їх при різних нагодах, читати українські газети, журнали, книжки та вести розмови про прочитане, вивчати вірші та уривки творів визначних українських поетів і письменників та виголошувати їх на різних виступах, виробити принцип розмовляти зі своїми українськими ровесниками лише українською мовою, продукувати українську стінну газетку, писати статті до українських газет і журналів та „Ластів'ятка", влаштовувати українськомовні імпрези (св. Миколая, щедрівки, колядки, вертеп, гаївки, Крути, Свято Незалежности та інші), плекати українські звичаї і обряди, відвідувати українські церкви, музеї, історичні місця, імпрези. Дуже цікава програма „Зустріч поколінь". Це зустріч із старшими людьми, які пережили голод в Україні, сталінські тюрми і заслання, страхіття воєн, пам'ятають гарні українські звичаї і традиції, знають різні перекази зі старовини, місця поховань героїв, що загинули за волю України, знають про УПА, про дивізію „Галичина" тощо. Учителька організує таку зустріч старших з молоддю де старші розповідають, а молодь, яка цікавиться, задає питання. Розвивається розмова. Все це відбувається українською мовою, яка тим часом стає живою. Самому слід продовжувати програми, які б збагачували українську мову, і відновлювати її в тих, що вже багато втратили її знання.

Є між нами люди, які кажуть, що вони українці або українського походження, але мови української не знають. Їм треба допомогти повернутись до української мови, а передусім їхнім дітям і внукам, бо молодшим легше опанувати мову. В Канаді двомовне навчання довело, що можна привернути втрачену мову. Діти двомовних шкіл досить добре володіють українською мовою, чого не знають їхні поанглійщені батьки.

Як є охота, є знання, є відданість і посвята й любов до рідного, то й мову можна привернути народові, який її частинно втратив. В сьогоднішньому Ізраїлі жиди відновили свою стародавню мову, якої вже не знали, і до двох років вона стала їх державною. Ми повинні змагати, щоб кожний українець чи українка, які себе шанують, знали українську мову на рівні культурної людини. Тож закликаємо українське вчительство закладати такі гуртки і готуватись до першого їх світового з'їзду у Києві під опікою УССПУ 18–19-го серпня 1997 року в Будинку Вчителя при вул. Володимирській, 57. Просимо зголошувати такі гуртки у головній управі на адресу: UWAPE, Attn . Z. Kwit, 804 N. Woodstock Str., Philadelphia, Pa., 19130.

Два дні пізніше відбудеться вже 5-ий з черги світовий з'їзд УССПУ тамсамо, а у День Незалежности, 24-го серпня 1997 року, УССПУ і ГПУМ братимуть участь у параді на Хрещатику.

Зиновій Квіт

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

ІВАН ЯРЕМЧУК член УНС Відд. 19-го Т-ва ім. Дмитра Галичина в Ню Йорку помер 15-го жовтня 1996 року на 87-му році життя. Нар. 1909 року в Карпатській Україні. Членом УНС став 1974 року. Залишив у смутку дружину Анну з дому Тулик. Похорон відбувся 21-го жовтня 1996 року на цвинтарі Гиллкрест Меморіял Парк, Вест Палм Біч, Фла.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

НАДІЯ ДАНИЛЮК член УНС Відд. 206-го Т-ва „Запорозька Січ" у Вунсаке, Р. Ай. померла 18-го жовтня 1996 р. на 74-му році життя. Нар. 22-го червня 1922 року в Східній Україні. Членом УНС стала 1969 року. Залишила у смутку 3-ох синів Івана мол., Тараса і Петра, дочку Галину Сівоїс, 6-го внуків, двоє правнуків і сестер в Україні. Похорон відбувся 21-го жовтня 1996 року на цвинтарі св. Михаїла в Блекстоні, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!

Леон Гардінк, секр.

АЛЕКСАНДЕР СЛОН (Слободян) член УНС Відд. 53-го Т-ва ім. св. Миколая в Пітсбурґу, Па. помер 22-го серпня 1996 року на 77-му році життя. Нар. 14-го квітня 1919 року в Пітсбурґу, Па. і став членом УНС 1937 р. Залишив у смутку сестру Анну Крупу і брата Волтера Слободяна. Похорон відбувся 25-го серпня 1996 р. на укр. правос. цвинтарі св. Володимира в Пітсбурґу, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван М. Головатий, секр.

РАССЕЛ ШИК член УНС Відд. 29-го в Нантікак, Па. помер 24-го жовтня 1996 року на 75-му році життя. Нар. 7-го вересня 1921 року в Плимут, Па. Членом УНС став 1942 року. Залишив у смутку дружину Ґертруду. Похорон відбувся 29-го жовтня 1996 року на Brigadier General William C. Dayle Veterans' Memorial Cemetery in Arneytown, New Jersey.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЛІНА ШТРАЙВС член УНС Відділу 236-го Т-ва „Вільні Козаки" в Сейр, Па. помер 21-го жовтня 1996 року на 82-му році життя. Нар. 26-го травня 1914 року в Сейр, Па. Залишив у смутку сина Доналда. Похорон відбувся 24-го жовтня 1996 року на укр. цвинтарі в Сейр, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Сузин Сек, секр.

НЕЛЛІ ФЕТКІН член УНС Відд. 37-го в Елизабет, Н.Дж. померла 22-го листопада 1996 року на 79-му році життя. Нар. 29-го січня 1917-го року в Елизабет, Н.Дж. Членом УНС стала 1974 року. Залишила у смутку сина Івана і двоє внуків, 4-ох братів і три сестри. Похорон відбувся на цвинтарі Розгилл в Линден, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар